

Udskriftsdato: 15. december 2025

2011/1 BTL 153 (Gældende)

Betænkning over Forslag til lov om internationalt udviklingssamarbejde

Ministerium: Folketinget

Betænkning

over

Forslag til lov om internationalt udviklingssamarbejde

[af ministeren for udviklingsbistand (Christian Friis Bach)]

1. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 11. april 2012 og var til 1. behandling den 17. april 2012. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Udenrigsudvalget.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 2 møder.

Høring

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og udviklingsministeren sendte den 20. januar 2012 dette udkast til udvalget, jf. URU alm. del – bilag 103. Inden fremsættelsen af lovforslaget drøftede udvalget desuden udkastet med ministeren på et møde i udvalget den 24. januar 2012. Den 10. april 2012 sendte udviklingsministeren de indkomne høringssvar og et notat herom til udvalget.

Spørgsmål

Udvalget har stillet 11 spørgsmål til udviklingsministeren til skriftlig besvarelse, som denne har besvaret. To af udvalgets spørgsmål til udviklingsministeren og dennes svar herpå er optrykt som bilag 2 til betænkningen.

2. Emner, udvalget særlig har behandlet

Rettighedsbaseret udvikling

Udvalget har drøftet lovforslagets vægtning af rettighedsbaseret udvikling. Udvalget har bl.a. spurgt ministeren, om rettighedsbaseret udvikling er værdiimperialisme, og om, hvilke menneskerettigheder der tillægges vægt. Udvalget kan tilslutte sig ministerens svar på spørgsmål 9 om, at menneskerettighederne er udelelige, ligeværdige og universelle, og at indsatsen for menneskerettigheder skal tilpasses det enkelte lands specifikke situation og fokusere på de områder, hvor Danmark har særlige forudsætninger for at yde en kvalificeret bistand. Udvalget er af den opfattelse, at den bedste, sikreste og mest bæredygtige vej til fattigdomsbekæmpelse og højere respekt for rettigheder er bedre uddannelse, økonomisk udvikling, handel og etablering af en selvstændig bæredygtig produktion i udviklingslandene.

Åbenhed

Udvalget noterer sig ministerens ønske om at sikre større åbenhed i forvaltningen af udviklingsbistanden. Den større åbenhed er en nødvendighed for at sikre den folkelige forankring – ikke mindst i lyset af de ændrede roller for Styrelsen og Rådet. Udvalget ser frem til at drøfte ministerens oplæg til retningslinjer for øget åbenhed med ministeren, jf. svar på spm. 11.

Bevillingskomité og Udviklingspolitisk Råd

Udvalget har i særlig grad drøftet erstatningen af Rådet og Styrelsen med Bevillingskomité og Udviklingspolitisk Råd. En del af udvalgets spørgsmål til ministeren har således drejet sig herom. Udvalget finder, at sammensætningen af og kompetencerne hos Udviklingspolitisk Råd og Bevillingskomité er afgørende for involveringen af civilsamfund, erhvervsliv og arbejdsmarkedets parter. Det er vigtigt, at udviklingssamarbejde ikke bliver en opgave, der alene foregår inden for ministeriets vægge.

Venstres, Dansk Folkepartis, Enhedslistens, Liberal Alliances og Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget har lagt meget stor vægt på ministerens svar på spørgsmål 7 om at give de eksterne medlemmer af bevillingskomiteen mulighed for at være et blokerende mindretal og stiller ministerens tilsagn herom som betingelse for at kunne indstille lovforslaget til vedtagelse.

Udvalget ser frem til at drøfte ministerens oplæg til forretningsorden for Udviklingspolitisk Råd og Bevillingskomité med ministeren, jf. svar på spm. 11.

3. Indstillinger og politiske bemærkninger

Udvalget indstiller lovforslaget til vedtagelse uændret.

Dansk Folkepartis medlemmer af udvalget støtter lovforslaget, men deri ligger ikke en stillingtagen til de elementer, som loven måtte blive udmøntet i. DF anser i øvrigt ikke loven for en mærkbar ændring i forhold til gældende lov.

Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin var på tidspunktet for betænkningens afgivelse ikke repræsenteret med medlemmer i udvalget og havde dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske udtalelser i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

Jeppe Kofod (S) Ane Halsboe-Larsen (S) Sara Olsvig (IA) John Dyrby Paulsen (S)

Kirsten Brosbøl (S) nfmd. Maja Panduro (S) Mogens Jensen (S) Lone Loklindt (RV)

Rasmus Helveg Petersen (RV) Sofie Carsten Nielsen (RV) Lisbeth Bech Poulsen (SF)

Steen Gade (SF) Christian Juhl (EL) Nikolaj Villumsen (EL) Frank Aaen (EL) Lykke Friis (V)

Jakob Ellemann-Jensen (V) Karen Jespersen (V) Karsten Lauritzen (V) Ellen Trane Nørby (V)

Søren Pind (V) Mads Rørvig (V) Ulla Tørnæs (V) Søren Espersen (DF) Hans Kristian Skibby (DF)

Pia Kjærsgaard (DF) Peter Skaarup (DF) Mette Bock (LA) Per Stig Møller (KF) fmd.

Siumut, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	47	Liberal Alliance (LA)	9
Socialdemokratiet (S)	44	Det Konservative Folkeparti (KF)	8
Dansk Folkeparti (DF)	22	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Radikale Venstre (RV)	17	Siumut (SIU)	1
Socialistisk Folkeparti (SF)	16	Sambandsflokkurin (SP)	1
Enhedslisten (EL)	12	Javnaðarflokkurin (JF)	1

Oversigt over bilag vedrørende L 153

Bilagsnr.	Titel
1	Høringssvar og høringsnotat, fra udviklingsministeren
2	Udkast til tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
3	Tidsplan for udvalgets behandling af lovforslaget
4	1. udkast til betænkning

Oversigt over spørgsmål og svar vedrørende L 153

Spm.nr.	Titel
1	Spm. om nedbrydning af handelsbarrierer, der i dag hindrer udvikling af produktion og eksport i de svage økonomier, til udviklingsministeren, og ministerens svar herpå
2	Spm. om en oversigt over, hvilke kompetencer og proceduren for udnævnelser der skal ligge til grund for udpegelse af medlemmer af Bevillingskomité og Råd, til udviklingsministeren, og ministerens svar herpå
3	Spm. om at sikre, at fokus på rettighedsbaseret udvikling ikke bliver en undskyldning for værdisimperalisme, til udviklingsministeren, og ministerens svar herpå
4	Spm. om at præcisere målsætningerne for den humanitære bistand som ønsket af f.eks. Læger uden Grænser i deres høringssvar, til udviklingsministeren, og ministerens svar herpå
5	Spm. om, hvordan ministeren forestiller sig, at Folketingets kontrol med udviklingsbistanden bliver styrket af det fremsatte forslag, til udviklingsministeren, og ministerens svar herpå
6	Spm. om, hvordan ministeren vil sikre den folkelige deltagelse og opbakning, hvis det er ministeren, der forestår udpegningen af alle medlemmerne af Bevillingskomité og Råd, til udviklingsministeren, og ministerens svar herpå
7	Spm. om at ændre på bevillingskomiteens sammensætning, til udviklingsministeren, og ministerens svar herpå
8	Spm. om, hvorfor alle FN's konventioner om menneskerettigheder fremhæves som grundlag for dansk udviklingsbistand, når de ikke alle er tiltrådt af Danmark, til udviklingsministeren, og ministerens svar herpå
9	Spm., om ministeren vil anerkende, at det kan være vanskeligt for de udviklingslande, Danmark samarbejder med, at leve op til alle bestemmelser i FN's verdenserklæring om menneskerettigheder på én og samme tid, til udviklingsministeren, og ministerens svar herpå
10	Spm. om, hvorledes de mange bemyndigelser til ministeren i lovforslaget skal fremme folkelig forankring, ejerskab, debat om og indsigt i dansk udviklingssamarbejde, til udviklingsministeren, og ministerens svar herpå

- 11 Spm., om ministeren i forbindelse med implementeringen af loven vil drøfte oplæg til forretningsorden for bevillingskomité og Råd samt retningslinjer for åbenhed med udvalget, til udviklingsministeren, og ministerens svar herpå

To af udvalgets spørgsmål til udviklingsministeren og dennes svar herpå

Spørgsmål 7 og 9 og udviklingsministerens svar herpå er optrykt efter ønske fra V, DF, LA og KF.

Spørgsmål 7:

Er ministeren villig til at ændre på bevillingskomitéens sammensætning således, at det foreslåede reelle flertal af embedsmænd i komitéen fjernes til fordel for et udefra kommende flertal, således at komitéen ikke skal godkende forslag fra sit eget embedsværk?

Svar:

Som det fremgår af lovforslaget er det regeringens ønske, at Bevillingskomiteen har otte medlemmer. Formanden vil være Udenrigsministeriets Direktør for Udviklingspolitik, øvrige medlemmer vil være tre embedsmænd fra Udenrigsministeriet samt fire uafhængige eksterne medlemmer med bred udviklingsfaglig erfaring. Udviklingsministeren udpeger medlemmerne af Bevillingskomiteen, de fire eksterne udpeges efter indstilling fra medlemmerne af det Udviklingspolitiske Råd.

For at imødekomme bekymringen, der bl.a. kom til udtryk under 1. behandlingen af lovforslaget, om tilstrækkelig indflydelse til de eksterne medlemmer i komiteen, vil det fremgå af forretningsordenen, at Bevillingskomiteen træffer beslutning ved almindeligt flertal, dog kræves $\frac{3}{4}$ flertal af de eksterne medlemmer. Bevillingskomiteens forretningsorden fastlægges af udviklingsministeren, men der vil være en forudgående høring af Folketingets Udenrigsudvalg.

Spørgsmål 9:

Vil ministeren anerkende, at det kan være vanskeligt for de udviklingslande, Danmark samarbejder med, at leve op til alle bestemmelser i FN's Verdenserklæring om Menneskerettigheder på én og samme tid, og at det derfor kan være nødvendigt at prioritere opfyldelsen af visse rettigheder højere end andre? Og er ministeren i den forbindelse enig i, at frihedsrettigheder er en forudsætning for at opnå sociale rettigheder?

Svar:

Menneskerettighederne er udelelige, ligeværdige og universelle. De borgerlige og politiske rettigheder på den ene side og de økonomiske, sociale og kulturelle rettigheder på den anden er indbyrdes afhængige og forstærker hinanden. Det betyder blandt andet, at regeringen ikke generelt prioriterer en type rettigheder over en anden type – eksempelvis i et lovgrundlag.

Indsatsen for menneskerettighederne skal tilpasses det enkeltes lands specifikke situation og fokusere på de områder, hvor Danmark har særlige forudsætninger for at yde en kvalificeret bistand.

Rettighedernes indbyrdes sammenhæng kan eksempelvis illustreres ved, at opfyldelsen af retten til mad – så mennesker ikke dør af sult – er en forudsætning for udøvelse af ytringsfrihed, mens ytringsfrihed samtidig er nødvendig for at gøre omverdenen opmærksom på sultproblemer.